

พระราม

ตอนกำเนิดพระรามตามบัญชาพระอินทร์

เจ้าไปเกิดเกิดเป็นกษัตริย์	ดูริยวงศ์จักรพรรดิมหาดำ
ทรงนามพระรามอสูร	ในสถานกรุงศรีอยุธยา
จักรเป็นพระพรตยศยง	ถัดองค์พระนารายณ์เกษิฐา
ฝ่ายลี้ลับบังลังก์นาคา	เป็นพระลักษมณ์อนุชาฤทธิรอน
อันพิงคทาธราดฐ	เป็นพระลี้ลิตธาภิรมย์
องค์พระลักษมีบังอร	ไปเกิด ในนครลังกา.....

ตอนหนึ่งที่พิเภก ได้บอกกับอินทรชิตว่า

ต่อศรีพรหมาสถ์อันตั้งดา	รู้แล้วให้ว่าแต่จริงไป
เหตุเท่านี้แหวละอินทรชิต	กูตั้งปองปิดไว้ไม่ได้
พระรามถามมาก็จนใจ	หาไม่กูว่าเมื่อไรมี

พระมารดา คือนาง เกาสุริยา พระอนุชา ต่างมารดา คือพระพรต
รวมพระลักษมณ์ พระอัครราชโอรส ภาระกำหนด จากสวรรค์ บันเพทกัณฐ์

พระรามให้ กายเชษฏ ปราดเปรีชฎ
คือครีตศิลป์ จากอัคร มอถยัภษณ์
มีอาวุธ ประจำกาย นรารายณ์
สามารถฟัน เป็นนรารายณ์ กายสิทธิ์

เมื่อเยาว์วัย ได้ศึกษา ศิลปศาสตร์ จากจอมปราชญ์ สวามิตร นักดิถีดิถี
ความสามารถ ปราดเปรีชฎ เรืองฤทธิ์รอน เคยต่อกร กากนาสูร สมุนมากมี

กากนาสูร คุณเภา ทศกัณฐ์ ผู้दैยตัญท์ บรรดา พระฤาษี
ซึ่งเก่งกาจ สามารถ อาวุธมุนี หากน่านไป ภัยลัทธิ แก่ลงกา

ทศกัณฐ์ บัญชา กากนาสูร นำสมุน ชุสมุนตี พระดิถีธา
กลาหล อดหม่าน พล่ามพนา ไม่เป็นอัน ดีศึกษา ศาสตราจารย์

ฝ่ายพระราม ขุนเค็ชฎ แทนดิถีธา เข้าไล่ล่า ฝูงกา วิญญาละบัน
ความสงบ คืบคืบป่า พนาสถัณฑ์ ผลปลุกบัน ของดิถีธา เก่งกล้าฤทธิ

ทำอนนฤจักรวรรดิ ฤษัตรีย์มิถิลา พระบิดุลา ใต้ มารศรี
ทำนตุงการ หาคู่ ฐุบุตรี ใต้เดที่ ต่อกกร ยกศรีอาคม

ผลประเลช รามยกศรี เหนือศิวัษะ ด้วยเดชะ บุญญา ฐ สร้างสม
รามชนะ พาใต้ มาเชษฐม นำเอวกลม ฐุโยชยา มหาธานี

หลังพิชิต อภิเชก ได้ไม่นาน พระทรงธรรม ทศรฐ ปลดหน้า
ประกาศสละ ราชสมบัติ ฐุพิ หาคนต์ เป็นฤษัตรีย์ โยชยา

มเหสี ไก่เกษี แม่พระพรต
ให้สนม สมนคบคิด ให้ผิดเขยฉฐา

ใจคิดคด ไทษพระราม ละล้าหน้า
รามเดี่ยท่า ถูกปีตุตา ตั้งเนรเทศ

พระรามลักษมณ์ และสีดา มาเดินดง
ทรงติดตาม องค์ราม กลับคืนเขต

พระพรตทรง ทราบภายหลัง หลั่งน้ำเนตร
รามบฎิเลิ เขตคามให้ ให้นำองค์

พระพรตปลง ทรงขอ ร้องพระบาท
ราชบัลลังก์ นางร้องพระบาท รามคำคร

กลับครองราช ไยโยธา ุราทม
เพื่อรับ รว่าพระราม ยุติธรรมราช...

สีดาลุยไฟ (๒)

ละกล้าฉ่าย นางยักษ์ น้องทำอาพณ์
เจ้าแสดด ท้องท่า บรารธนา

จิตกำขาบ พระราม ยามเดินป่า
ความส่า ขององค์ราม จ้าใจนาง

พระรามแสดัง ใจนาง ข้างหลัง ไหล
ตัวเรามี มเหสี สีดานาง

ตั้งให้นาง หักใจ อย่าให้หลัง
องอกท่าง เราลา อย่าคละเคสีย

เจ้าจงใจ ปรองใจ ให้พระลักษมณ์
ด้วยอนุชา คนดี ไม่มีเมื่อย

ผู้นี้องรัก รูปหล่อ ๗๑ ได้เสีย
ตัดใจเสีย จากเรา ๑๑ เข้าใจ

นางยักษ์ ๖๖๑ ลักษมณ์ อยากรเป็นคู่
แต่ลักษมณ์ร้าย พักตรา อย่านมาใกล้

ให้เจิงผู้ ๖๖๑ มารยาดีไทย
นางเข้าใจ ว่าพระลักษมณ์ หลงรักผู้ใด

แอบทำร้าย ผู้ใด ๖๖๑ อดหนัก
หวังจะฉีก เนื้อกิน ลิ้นจรรยา

ฆ่าอกหัก เพราะแก แม่งามหน้า
พระลักษมณ์มา ขวดยกั้น ก่อเนบรด้วย

จับนางยักษ์ ตัดจมูก และตัดหู
แค้นลิ้นดี ทักษมณ์นี้ โจมตีทันใด

นมทั้งคู่ ตัดทิ้งดิน ลิ้นโดยใด
แต่แพ้วฝ่าย พระราม จำคืนองกา

แค้นแค้นใจ रामลักษมณ์ ๖๖๑ แก้วแค้น
ว่าผู้ใด ๖๖๑ งาม ลำโสภา

นางวางแผน ๖๖๑ ๖๖๑ ๖๖๑ ๖๖๑
ฆ่าลักพา กานดา มาเคียดงาย

ทำอุปการะหวัง ผู้ใด มาเคียดงาย
ผู้ใดเห็น กวางทอง ต่องหทัย

จึงส่งกวาง ไปล่า ๖๖๑ ๖๖๑ โคมฉาย
๖๖๑ ๖๖๑ ให้ พระราม ตามจับที่

ยามรามลักษมณ์ ๖๖๑ ๖๖๑ ๖๖๑
๖๖๑ ผู้ใด ๖๖๑ ๖๖๑ ๖๖๑

เพียงให้หลัง ราพณ์แปลงกาย เป็นฤาษี
กลับธานี ๖๖๑ ๖๖๑ มหานคร

ระหว่งทาง ๖๖๑ ๖๖๑ ๖๖๑
แต่ยักษา ขาวใจ นกจ้าว

๖๖๑ ๖๖๑ ๖๖๑ ๖๖๑ ๖๖๑
๖๖๑ ๖๖๑ ๖๖๑ ๖๖๑ ๖๖๑

พระรามรู้ ๖๖๑ ๖๖๑ ๖๖๑
พบสุครีพ ๖๖๑ ๖๖๑ ๖๖๑

รับตามไป ๖๖๑ ๖๖๑ ๖๖๑
๖๖๑ ๖๖๑ ๖๖๑ ๖๖๑ ๖๖๑

ฝ่ายสุทรีพ ดีใจ ได้อาณาจักร
มอบทัพลี้ภัย ไปชิงนาง ลีดาสิน

เสวามีภักดี พระราม นำขึ้นเมืง
ด้วยเต็มตื่น พระราม งามน้ำใจ

แม่ทัพคือ หนุมาน ขาญลสมร
เพื่อตอบแทน พระคุณ คุตทมนท์

โอรสบุตร ภาย ผู้ยิ่งใหญ่
ให้ทัพใหญ่ ตามหา ลีดาปารมี

หนุมาน ทะยานข้าม น้ำทะเล
พบลีดา อรทัย ในสวนศรี

เสียดทำเล สงกา หาแห่จิ้งรี
แจ้งตนนี้ มีหน้าที่ ชิงตัวกานดา

หนุมาน ถวายแหวน แหม่นตัวจริง
ด้วยสิงโต ประดาสิงห์ หักกิ่งพฤษยา

แล้วแจ้งแผน ขว่องชิง ในวังหน้า
ยักษ์จับตัว ร้ออาญา ต่อกหน้าทศกัณฐ์

เจ้ายักษ์ใหญ่ ไข่ม้า ขุนน้ำมัน
หนุมาน ครอบสังหระ ผละธากทัณฑ์

มาผูกพัน ที่ทาง ว่างไฟหั้น
โดดโดดโผน โผนทะยาน เผาผลาญสงกา

หนุมาน ราชงาน พระรามลักษมณ
ศึกยิ่งใหญ่ ปะทะกัน ลั่นนครา

วางแผนหัก ยุทธการ มั่นพันฟ้า
เสียงกลองตี ตึกคณนา หน้านคร

อินทราชิต ลุกทศกัณฐ์ พาดพันพระลักษมณ์
 ทนุมาน ช้อยกันไว้ ก่อกนภัยรอน

หอกโมกขศักดิ์ ปักทรอง ร่องสมร
 ด้อยสมนไพร จากสิงพร ทิมาลัย

พระรามใช้ อาวุธวิเศษ จากถาษี
 ขวางตัดอก ทำราพณ์ ดับมลาย

มีฤทธิ์ มฤคเทวา ผนึกไว้
 เสรีศักดิ์ใหญ่ ได้เสีตา มากรุงไกร

พบเสีตา ครานี้ มีขื่อขื่อ
 นางเสีตา ทำรับรอง น่องลุยไฟ

ถ่านถอนน่อง ต่องมีเอ ยักษ์ใหญ่ไหม
 เหล่าประขวิ ศรีทธาใจ นางไว้ราศี

แท่จรีงราม นำพระทัย ไขระแวง
 ตัดครทา แอบนิเนทา ถ่าราศี

แต่เสด็จ ขาวพารา คำมารศรี
 แสดงศักดิ์ศรี ดีงาม จำเวณใจ

ผู้ประพันธ์ : สถิตย์พันธ์ ธรรมสถิตย์

ตะกล้าอึ้ง พระราม ตามเรื่อองราว
แม่สรูป อย่างย่๑ แทบทำ๑กม๑

วรรณคดี ที่กล้า๑ ย๑ดเห๑ล๑ด๑น
จิตเข๑ย๑น๑น แล๑ด๑ล๑เร๑ง๑ เหน๑ด๑เด๑ม๑ที่

พระนาราย ๑๑ด๑ต๑ร ๑๑ง๑มา๑เก๑ิ๑ด
คร๑๑ง๑กร๑ง ๑๑โย๑ธ๑ยา ๑๑ราช๑ธ๑า๑น๑ี

เป็นพระราม ล๑ำ๑ล๑เ๑ด๑ ประ๑เล๑ริ๑ฐ๑ศ๑รี
ตาม๑วรรณ๑คดี ที่๑กล้า๑ เ๑ด๑ ใ๑น๑น๑

ทำ๑ด๑ท๑ศ๑ริ๑ธ ๑๑บ๑น๑าง ๑๑เก๑า๑ล๑ู๑ริ๑ยา
ม๑เห๑ล๑ี๑ค๑ี๑...น๑าง๑ล๑ี๑ด๑า...ด๑ิ๑ด๑า๑ด๑ธ๑น๑์

ค๑ี๑พระ๑บ๑ิต๑ร ม๑าร๑ดา ๑๑ผ๑า๑ล๑ู๑ก๑ด๑น๑ด๑์
ร๑ัก๑ผ๑ูก๑พ๑ัน ๑๑ค๑ู๑ค๑ี๑ย๑ง ๑๑เพ๑ีย๑ง๑โ๑น๑ม๑ตร๑ู

กาย๑า๑เข๑ีย๑ด ๑๑ด๑ไ๑ด ๑๑ข๑าย๑ร๑ู๑ป๑ง๑าม
มี๑เ๑า๑ด๑ธ...ป๑ระ๑จ๑ำ๑กาย...ค๑ด๑ำ๑ย๑ร๑น๑ู

แ๑น๑แ๑ง๑ก๑ด๑ำ น๑ำ๑เก๑ร๑ง๑ข๑าม ย๑าม๑ด๑เ๑ด๑
ป๑รา๑บ๑เ๑ริ๑ราช...ด๑ด๑ร๑ู...ผู้๑ม๑ง๑ร๑ำ๑ย

พระ๑ร๑า๑มา ๑๑สิ๑ม๑าร๑ธ ๑๑ป๑รา๑ก๑ฎ๑ร๑ำ๑ง
ร๑วม๑เป็น๑ด๑ี๑น๑ี้๑ห๑รี๑๑ ค๑ี๑น๑าร๑าย๑ณ๑์

๑๑ล๑าร๑พ๑าง๑ด๑...๑๑อ๑ร๑ข๑ร...๑๑กร๑ข๑ว๑า๑ข๑้ำ๑ย
ห๑าก๑ม๑ง๑ห๑ม๑าย ๑๑ได้๑กร๑ะ๑ทำ ๑๑ล๑ำ๑ถ๑ท๑ี

เม๑ื่อ๑ธ๑ี๑ง๑คร๑า ๑๑ค๑ระ๑ห๑์๑ข๑้ำ ๑๑ก๑ร๑ร๑ม๑ข๑ด๑ท๑น๑ัก
เข๑้า๑แ๑ย๑ง๑ข๑ิง น๑าง๑ล๑ี๑ด๑า ๑๑ก๑ด๑ำ๑ด๑๑ง๑ด๑ี

ด๑เ๑๑ง๑ก๑ำ๑ล๑ริ๑ด ๑๑ท๑ศ๑พ๑ัก๑ต๑ร ๑๑เ๑ำ๑ย๑ก๑ษ๑ี
๑๑เก๑ิ๑ต๑ร๑า๑ด๑ี ๑๑ป๑ธ๑พิ๑ด๑น๑์ ๑๑บ๑ัน๑ป๑ด๑น๑กร๑ง

ผู้ประพันธ์ : โทณิก ธีรวิโรจน์

พระนารายณ์แบ่งภาคลงจากฟ้า
เพื่อมาปราบศัตรูผู้ทศกัณฐ์

๑๐ ตารมาเป็นพระรามงามเจ็ดชั้น
ชาติกำเนิดนั้นถูกศรบังภัยพิพลาย

พระรามลงมาเกิดฤกษ์อร่าม
สัตว์ร่างกายเฉียดฉวยเฉลยเฉลย

สร้างงามในตำนานแล้วขานได้
เป็นนารายณ์ปางที่ ๗ เลดี้ลงมา

มีหนึ่งหน้าสองมือถือธนู
พระมเหสีมีชื่อนางสีดา

ให้ปกป้องศัตรูผู้ยักรา
บางเวลาอิทธิฤทธิ์มีเห็นดีกร

ในแผ่นดินด้วยได้ศึกษาศิลปศาสตร์
ทั้งรามสูรและพิราบบรามณ์อมรินทร์

ทรงเก่งกาจยุทธวิธีถ้ำสี่อัน
ทรงมีศรอาวุธประจำนำติดกาย

เป็นโอรสทำอภิศรกับนางเกาสุรียา
คือพระพรต พระสัตบุรุษ พระลักษมณ์ไฉริ

มีอนุชา ๓ พระองค์ทรงรักใคร่
พระรามให้ใหญ่รุ่งเจ้ากรุงอโยธยา

พระสหายมีมากอยู่รอมรุ่มมาน
องค์คดที่มีพาลีเป็นบิดา

ขมพูปานญาติพาลีที่ปากอ้า
อีกสูริพญูเป็นน้องอองหนุมาน

มีทศกัณฐ์เป็นศัตรูคู่อาฆาต

รวมทั้งญาติ ลูกและน้องทั้งผองนั้น

ขรทุณณ์ ตรีเศียร กุมภกรรณ

อินทรชิตลูกเข้หนักนั้ณศัตรู

ทรงทำศึกมากมายหลายครั้งครา

มีหนุมานทหารกล้าร่วมทำสู้

ทั้งศึกแย่งชิงนางสีดาขจร

ฝ่ายศัตรูตายราบราบหมดไป

ทศกัณฐ์เจ้าอุบายก็ตายตาม

ถูกพระรามแผลงศรต่อนสุดท้าย

ถูกหนุมานยิงใส่องก่งองคองใจ

ชนะกลับกรุง ไปพร้อมนางสีดา

เมื่อทำดีต้อง ได้ดีมีคณามชอบ

พระรามมอบประทานทหารกล้า

ให้พิเภกเข้าครองกรุงองกา

หนุมาน ได้เป็นพระยาครองนพบุรี

เสริ่งสงครามพระรามอร่ามนัก

พร้อมพระดักษณณ์ นางสีดามเหสี

และพลดีมากมายทั้งหลายมี

เสริ่งกลับกรุงศรีอยุธยา

ผู้ประพันธ์ : ๑๓พร สุวรรณปากแพรง

วรรณคดีของไทยครั้งก่อนเก่า
สืบทอดวัฒนธรรมเรืองวิไล

เป็นเรื่อเล่ากันมาหลายสมัย
เผยแพร่จากแดนไกลอารยชน

เป็นเรื่อเรื่องราวดีมีดีองตำน
องค์พระรามปรางพราหมทศกัณฐ์

เปรียบยักรบมารรบกับเทพจากลลิตวรรค์
คือรามเกียรติ์สร้างลลิตวรรค์เป็นบทกลอน

พระนารายณ์เฝ้าตารจากลลิตวรรค์
ผู้ยักรบสิบหนัวยี่สิบกร

เพื่อปราบมารทศกัณฐ์ด้วยศิวปศุ
ตั้งแรมรอนบนอนป่าหิมพานต์

พระบิดาศือทำอทศรธ
มีพี่น้องร่วมบิดาเหล่าองศ์วาน

ครองโยธยาซึ่งปรากฏตามกล่าวนาน
ได้พระกุมารปราบยักรบประจักษ์นาม

พระรามลักษณะพระพรตพระศัตร์
มีฝีมือแก้ออกจำเฝ้าติดตาม

ตั้งณเจียรณวิหารยุทธหน้าเกรงขาม
ทำสงครามหมางมุงกรุงองกา

มีคู่บุญราชธิดาพระชนก
เทพเทวีโฉมงามนางสีดา

ถูกในอกนางมณโฑกับยักรบ
บุญกรรมพาให้ดูแลโดยแม่ธรณี

ผูกสัมพันธ์สองเมืองต่างกล่าวนาน
เลดีลกดับมิถิล่าผ่านพงพี

ร่วมองศ์วานงานเวลาดำพาสุชี
พบยักรบรามสุรมีชวานงาม

รบชนะรามสูรในป่าใหญ่   พระทรงชัยกลับเมืองเสด็จเขตนาม
ได้ฤกษ์คร่ำครวญของพระราม   กลับเข้าเมืองเสด็จนามเอโยธยา

โดนเคราะห์กรรมจำให้ตั้งอากศร   อากศรเร็วอันเร็วไปทีในป่า
สืบสืบตั้งอากศรบ้านเมืองมา   ผู้รบกับยักษ์ทศกัณฐ์

ตั้งสงครามกลับเมืองเอโยธยา   ภายหลังคร่ำครวญเป็นสุขสันต์
มีโอรสดีของพระองค์คู่บุญกัน   สุขอันนิตย์นิรันดร์ดำรงบุญ

ผู้ประพันธ์ : อัญชลี ณ เชียงใหม่

